

ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม

อรัชมน พิเชฐวรกุล*

ปิ่นทारीย์ อวยจินดา**

ในปัจจุบันนี้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของคนในสังคม ไม่ว่าจะป็นงานเลี้ยงสังสรรค์เล็กๆ ภายในเพื่อนฝูง ครอบครัว หรือแม้กระทั่งงานเลี้ยงระดับใหญ่โต ก็มักจะมีการบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความนิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่คู่กับการใช้ชีวิตในสังคมก็ว่าได้ อย่างไรก็ตาม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากเกินไปจนก่อให้เกิดปัญหาหลายๆ อย่างตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพที่ส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริโภคเอง หรือปัญหาด้านอุบัติเหตุที่ส่งผลกระทบต่อสังคมรอบข้าง อีกทั้งชุมชน สังคม และประเทศล้วนต้องมีส่วนแบกรับภาระจากผลกระทบที่ตามมาอีกด้วย ปัญหาเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาระดับชาติเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาระดับโลกด้วยเช่นกัน

สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยปัจจุบันพบว่าปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยของประชากรไทยและมีนักดื่มหน้าใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการบริโภคดังกล่าวได้กลายเป็นเรื่องปกติมากขึ้น ตลอดจนตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของปริมาณและมูลค่า มีเครื่องดื่ม และผู้ประกอบการธุรกิจแอลกอฮอล์เกิดขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชากรไทยเข้าถึงเครื่องดื่มประเภทนี้ได้ง่ายมากขึ้น และรับรู้ถึงการโฆษณาเครื่องดื่มประเภทดังกล่าวได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

อาจกล่าวได้ว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการบริโภคแอลกอฮอล์ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวผู้บริโภค ครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง ไม่เพียงแต่เกิดจากตัวผู้บริโภคแต่เพียงผู้เดียว แต่บุคคลที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญซึ่งทำให้ปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าวรุนแรงขึ้นได้ ผู้ประกอบการจึงจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกับผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่ โดยในบทความนี้จะกล่าวถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย และความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อศึกษาเบื้องต้น ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งก่อนที่จะทราบถึงความรับผิดชอบต่างๆ ได้ จะต้องทราบในข้อมูลเบื้องต้นพอที่จะให้เข้าใจเพื่อจะใช้ในการวิเคราะห์ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการตามกฎหมายของไทยเสียก่อน ได้แก่ ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความหมายของผู้ประกอบการ

* นักวิจัยและอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

** ผู้ช่วยวิจัย โครงการความรับผิดชอบของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสังคม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายไทย เมื่อทราบเบื้องต้นแล้วก็จะอธิบายในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการต่อไป

1. ข้อมูลเบื้องต้น

(1) ความหมายของคำว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายไทย

ในกฎหมายไทยได้มีการบัญญัติความหมายและประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 152¹ สรุปได้ว่า สุราเป็นสิ่งใดก็ได้ที่มีแอลกอฮอล์มากกว่า 0.5% ขึ้นไป และดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้ให้ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยจำกัดความเป็นคำว่าสุรา และได้ให้ความหมายไว้อย่างกว้าง สุราตามกฎหมายจึงอาจจะเป็นสุราขาว บรั่นดี วอดก้า หรือไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างใดก็ตามที่เข้าลักษณะตามที่มาตรา 152 ดังกล่าวได้กำหนดไว้

(2) ความหมายของผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายไทย

ผู้ประกอบการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีทั้งประเภทของผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งในส่วนของบทความนี้จะเน้นกล่าวถึงในประเภทของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงหากได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างไม่มี ความรับผิดชอบ โดยบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ถูกต้องตามกฎหมายนั้น จะต้อง มีลักษณะ คือ

(2.1) ต้องเป็นร้านที่มีทะเบียนพาณิชย์

กล่าวคือหากผู้ประกอบการต้องการที่จะจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก็ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ร้านของตน ในกรณีที่เป็นร้านของชำทั่วไป หรือร้านอาหาร เป็นต้น แต่หากเป็นการทำร้านอาหารที่เป็นในรูปแบบนิติบุคคลอยู่แล้วก็ต้องจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัท มีอีกกรณีหนึ่งที่หากผู้ประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นประกอบสถานบริการด้วย จะต้องเป็นสถานบริการที่ได้รับใบอนุญาตแล้วตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

¹ มาตรา 152 ในส่วนนี้

“สุรา” ให้ความหมายรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้าดีกรี

(2.2) ต้องมีการขอใบอนุญาตจำหน่ายสุรากลดตามกฎหมาย

โดยใบอนุญาตขายสุราในประเทศไทยนั้นมี 2 ประเภทตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 156² ได้แก่ **ประเภทที่ 1** คือ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่ 10 ลิตรขึ้นไป อาทิเช่น การขายจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายส่ง การขายสุราจากผู้ขายส่งไปยังผู้ขายปลีก เป็นต้น และ **ประเภทที่ 2** สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่า 10 ลิตร อาทิเช่น การขายปลีกสุราเพื่อนำไปบริโภค การขายสุราเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นต้น

ใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ 2

เลขที่ 2561

เลขที่ 00306181200023

ก.ร. ๐๘-๐๘/๒

เลขที่ใบอนุญาต 00306181200023

พิจารณา ส่วนกิจการสรรพสามิตจังหวัดกรุงเทพฯ 3

เจ้าพนักงานสรรพสามิตอนุญาตให้

กิจการขายสุรา ณ

ชานอเขต 2561 เลขที่ 2561 กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10310

ลักษณะของสถานประกอบการขายสุรา ... ..

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต 300 บาท

ค่าธรรมเนียมใบแจ้งเพื่อการค้าต่อหน่วยร้อยละ ๓๐% 30 บาท

รวมเป็น 330 บาท (... ..)

วัน เดือน ปี ที่รับเงิน 8 พฤษภาคม 2561 ออกให้วันที่ 22 ธันวาคม 2560

อนุญาตให้ขายสุราได้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561

(เจ้าพนักงานผู้ถือใบอนุญาต)

ภาพที่ 1.1 ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 จาก <https://www.excise.go.th/cs/groups/public/documents/document/dwnt/mzi1/~edisp/uatucm325995.pdf>

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบของผู้ประกอบการของไทย

ในปัจจุบันกฎหมายไทยไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงความรับผิดชอบในกรณีที่ผู้ประกอบการได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้ว และบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นซึ่งถือว่าผู้ประกอบการจะเป็นบุคคลที่จะต้องร่วมรับผิดชอบในข้อที่มีส่วนเอื้อให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นหรือไม่ โดยในประเทศไทยนี้ ได้มีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในกรณีดังกล่าว ซึ่งสามารถนำมาตีความให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบได้ ดังนี้

² มาตรา 156 ใบอนุญาตขายสุรา มี 2 ประเภท คือ

(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

(1) พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัตินี้ถือได้ว่าเป็นพระราชบัญญัติสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบของผู้ขาย เพราะได้มีการบัญญัติถึงความรับผิดชอบของผู้ขายไว้ในมาตรา 39 ถึงมาตรา 41³ กล่าวคือ เป็นบทกฎหมายที่กำหนดให้ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด เช่น วัด สถานที่ราชการ สถานศึกษา เป็นต้น (มาตรา 27) ห้ามขายในวัน เวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 28) ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือบุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ (มาตรา 29) ห้ามขายโดยวิธีการหรือลักษณะอย่างเช่น การใช้เครื่องขายอัตโนมัติ การเร่ขาย เป็นต้น (มาตรา 30) ซึ่งหากผู้ขายกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวจะต้องได้รับโทษทางอาญา ได้แก่ การจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี ในส่วนของการขายให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้นั้นจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในส่วนของด้านสถานที่ห้ามขาย วันเวลาที่ห้ามขาย วิธีการขายที่ต้องห้ามขาย แม้กระทั่งการขายให้แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์นั้นเป็นความรับผิดชอบที่สามารถตีความได้ตามตัวบทกฎหมาย และมีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานด้วย แต่จะเป็นปัญหาในส่วนของ การขายเครื่องดื่มให้แก่บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้ ว่าขนาดไหนจึงจะเรียกว่ามึนเมาจนครองสติไม่ได้ หรือมีหลักเกณฑ์ใดในการวินิจฉัยความมึนเมา ซึ่งในส่วนนี้ยังไม่เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐาน หรือหลักในการตีความแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เคยมีการอธิบายคำว่า “มึนเมาจนครองสติไม่ได้” ไว้ในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนกรณีลูกจ้างเสพของมึนเมา เรื่องเสร็จที่ 1033/2555 โดยเป็นเรื่องที่สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งมีข้อหนึ่งที่ขอความเห็นว่าคำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” มีความหมายทางกฎหมายอย่างไร คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 9) ได้พิจารณาและให้ความเห็นว่า คำว่า “จนไม่สามารถครองสติได้” หมายความว่า ขาดสติ ขาดความยังคิดซึ่งบุคคลนั้นเคยมีอยู่ก่อน ไม่มีการควบคุมตนเองอย่างบุคคลธรรมดา หรือไม่สามารถรู้สึกผิดชอบในเรื่องต่างๆ ได้ซึ่งการพิจารณาว่าพฤติการณ์ใดจะถือได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่สามารถครองสติได้นั้น จะต้องพิจารณาจากพฤติการณ์ของบุคคลที่แสดงออกเป็นรายกรณีไป หากเป็นเรื่องที่สงสัยว่าไม่สามารถครองสติได้เนื่องจากการเสพของมึนเมาที่มีแอลกอฮอล์ก็อาจนำผลการตรวจวัดระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดซึ่งเป็นวิธีการทางการแพทย์มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาได้ แต่ผลการตรวจ

³ มาตรา 39 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 27 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 หรือมาตรา 30 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังกล่าวไม่อาจใช้ยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าบุคคลนั้นสามารถครองสติได้หรือไม่ เพราะแต่ละบุคคลมีความสามารถในการครองสติหลังจากที่ได้ดื่มสุราหรือเสพของมีนเมาไปแล้วแตกต่างกัน⁴ ทั้งนี้ ได้มีตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า การที่จำเลยพูดจาไม่รู้เรื่อง นำไปสถานีตำรวจก็ไม่รู้เรื่อง แสดงให้เห็นว่าจำเลยเมาสุรามากจนครองสติไม่ได้⁵ อนึ่ง การอธิบายดังกล่าวนี้เป็นการอธิบายตามมาตรา 22 (1) แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ไม่ใช่การอธิบายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นี้โดยตรง แต่ก็อาจนำความเห็นนี้มาช่วยในการตีความตามพระราชบัญญัตินี้ได้เช่นเดียวกัน

หากพิจารณาจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในฉบับภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า “a person who has lost consciousness due to being drunk” ซึ่งหากพิจารณาจากตัวบทภาษาอังกฤษแล้ว คำว่า consciousness แปลได้ว่า การที่ยังมีความสามารถที่จะใช้ความรู้สึกหรืออำนาจจิตใจในการที่จะเข้าใจว่า ณ ขณะนี้กำลังทำอะไรอยู่⁶ ดังนี้ จากตัวบทภาษาอังกฤษดังกล่าวจึงอาจแปลคำว่า “บุคคลที่มีอาการมีนเมาจนครองสติไม่ได้” หมายถึง บุคคลที่มีนเมาจนสูญเสียความสามารถที่จะใช้ความรู้สึกหรืออำนาจจิตใจในการที่จะเข้าใจว่า ณ ขณะนี้กำลังทำอะไรอยู่

อย่างไรก็ดี ก็อาจมีปัญหาว່ว่าอย่างไรถึงจะเรียกว่ามีนเมานั้น ตามกฎหมายได้มีการทดสอบว่าผู้ใดเมาสุราไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 16 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 โดยได้มีการกำหนดวิธีการทดสอบว่าผู้ขับขี่ที่ขับขี่รถนั้นขับในขณะที่มีนเมาสุราหรือไม่ในข้อ 1⁷ ประกอบกับข้อ 2⁸ ด้วยวิธีการตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตามลำดับ คือ

⁴ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ข้อยกเว้นที่นายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินทดแทนกรณีลูกจ้างเสพของมีนเมา (เรื่องเสร็จที่ 1033/2555)

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 847/2527

⁶ consciousness. 2020. In *oxfordlearnersdictionaries.com*. Retrieved March 5, 2020, from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/consciousness>

⁷ ข้อ 1 การทดสอบผู้ขับขี่ว่าเมาสุราหรือไม่ ให้ตรวจวัดปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่โดยใช้วิธีการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้เครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดโดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) และอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องตรวจแต่ละชนิด

(2) ตรวจวัดจากปัสสาวะ

(3) ตรวจวัดจากเลือด

การตรวจวัดตาม (2) หรือ (3) ให้ใช้ในกรณีที่ไม่สามารถทดสอบตาม (1) ได้เท่านั้น

⁸ ข้อ 3 ถ้ามีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเมาสุรา

(1) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เว้นแต่ผู้ขับขี่ในกรณี ดังต่อไปนี้ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด เกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

(ก) ผู้ขับขี่ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(ข) ผู้ขับขี่ซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

(ค) ผู้ขับขี่ซึ่งมีใบอนุญาตขับขี่สำหรับรถประเภทอื่นที่ใช้แทนกันไม่ได้

1. ตรวจวัดลมหายใจด้วยเครื่องตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดด้วยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) หากแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ หรือในกรณีที่กฎหมายกำหนด เช่น ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หากมีแอลกอฮอล์ในเลือดเกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ให้ถือว่าเมาสุรา

2. ตรวจวัดจากปัสสาวะ เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐาน โดยให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000

3. ตรวจวัดจากเลือด เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐานเช่นกัน โดยให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับเศษ 1 ส่วน 1.3

แต่การที่จะตรวจวัดจากข้อ 2. และ 3. ข้างต้นนั้น จะต้องปรากฏว่าไม่สามารถทดสอบตามข้อ 1. ได้เท่านั้น

การทดสอบตามกฎหมายเป็นการใช้วิธีการทางการแพทย์ในการที่จะทดสอบว่าผู้ใดเมาสุรา จึงทำให้เป็นการยากแก่ผู้ประกอบการที่จะใช้วิธีการดังกล่าวในการทดสอบความเมาสุราของลูกค้ำของตนเพื่อที่จะให้ตัวผู้ประกอบการเองสามารถที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย กล่าวคือ การที่ผู้ประกอบการจะไม่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่เมามาจนครองสติไม่ได้ อย่างไรก็ตาม นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้น ผู้ประกอบการสามารถที่จะใช้วิธีการสังเกตการเมาสุราจากลักษณะทางกายภาพภายนอกได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายกว่าในทางปฏิบัติ ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรมต่อไปนี้

1. สูญเสียการควบคุม เช่น เดินชนสิ่งของหรือผู้อื่น ล้มหรือสะดุดสิ่งต่างๆ เดินเซ ไม่สามารถเดินตรงได้ ไม่สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ เช่น การยกแก้วขึ้นดื่ม เป็นต้น

2. การพูดเปลี่ยนไป เช่น พูดช้าลงหรือพูดไม่ค่อยชัด พูดเสียงดัง พูดจาโผงผาง เป็นต้น

3. อารมณ์และพฤติกรรม เช่น อารมณ์เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน นิสัยเปลี่ยนไป เริ่มแยกตัวออกมาจากกลุ่ม แสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสม ต้องการที่จะมีปากเสียง เป็นต้น

4. มีกลิ่นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการใช้การสังเกตร่วมกับพฤติกรรมอื่นๆ

5. ลักษณะภายนอก เป็นหนึ่งในการประเมินที่มีประสิทธิภาพมาก ยกตัวอย่างเช่น⁹

(ง) ผู้ขับซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

(2) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจหรือปัสสาวะ ให้เทียบปริมาณแอลกอฮอล์โดยใช้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

(ก) กรณีตรวจวัดจากลมหายใจให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับ 2,000

(ข) กรณีตรวจวัดจากปัสสาวะ ให้ใช้ค่าสัมประสิทธิ์ในการแปลงค่าเท่ากับเศษ 1 ส่วน 1.3

⁹ From "Manage intoxicated persons," by William Angliss Institute of TAFE, p.14-15. Copyright 2012 by Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

	เมาแบบก้าวร้าว	เมาแบบควบคุมได้	เมาแบบเฉื่อย
ท่าทาง	โน้มตัวไปข้างหน้า	ยืนตัวตรง	ห่อไหล่
สีหน้า	ยื่นมาข้างหน้า	ปกติ	สีหน้าตก
ตา	จ้อง	สบตาปกติ	มองต่ำ หรือมองไปที่อื่น ไม่สบตา
ใบหน้า	ไม่มีการแสดงสีหน้า	แสดงสีหน้าตามปกติ	ยิ้มแม้กระทั่งอารมณ์ไม่ดี
น้ำเสียง	ดังและหนัก	ชัดเจน	ซ้ำและเสียงเบา
แขน/มือ	มืออยู่ที่สะโพก, กำหมัด, ชี้นิ้ว	ผ่อนคลาย เคลื่อนไหว ฝ่ามือเปิดปกติ	เคลื่อนไหวไปแบบไม่มี จุดหมาย หรือวางเฉยๆ
การเคลื่อนไหว/การเดิน	ซ้ำและก้าวหนัก, เร็วแต่ มีความระมัดระวัง	จังหวะปกติ	ซ้ำและไม่มั่นคง, เร็วและ ไม่ระมัดระวัง

อาการมีนเมาเป็นปฏิกิริยาที่ร่างกายตอบสนองต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร่างกายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ทำให้แอลกอฮอล์ส่งผลต่อแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับเพศ น้ำหนัก ความเร็วในการดื่ม ความทนในการดื่ม หรือแม้กระทั่งอาหารที่ได้กินไปก่อนหน้านี้¹⁰ ก็เป็นปัจจัยในการมีนเมาของแต่ละคน กล่าวได้ว่า อาการเมาเป็นอาการที่แสดงออกมาเฉพาะตัวบุคคล บางคนอาจจะมีอาการเมาแบบก้าวร้าว หรือบางคนอาจจะมีอาการเมาแบบเฉื่อยชาดังตารางข้างต้น

อาการมีนเมาสามารถวัดได้จากวิธีการทางการแพทย์หรือวิธีการสังเกตดังกล่าวข้างต้น แต่ความมีนเมาจนครองสติไม่ได้นั้น อาจเป็นการยากในการวัด เพราะเป็นการที่จะต้องพิจารณาไปตามแต่ละกรณี อย่างไรก็ตาม ข้อมูลตามข้างต้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการในปัญหาดังกล่าวได้ในเบื้องต้นได้

(2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในเรื่องละเมิด

กฎหมายลักษณะละเมิดเกิดจากแนวคิดทางศีลธรรมที่ว่าผู้ใดก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องชดเชยค่าเสียหาย โดยละเมิดนี้ตามกฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นความผิดตามมาตรา 420¹¹ ซึ่งกำหนดให้บุคคลต้องรับผิดชอบละเมิดต่อเมื่อได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายและเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำต้องได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด กฎหมายถือว่าผู้กระทำละเมิดและต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด จากบทบัญญัตินี้จึงเกิด

¹⁰ From “Identifying the Signs of Intoxication,” by Department of Racing, Gaming and Liquor, p.4. Copyright 2010 by Government of Western Australia

¹¹ มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ปัญหาว่า ผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในการที่ตนได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีเมามาจนครองสติไม่ได้ แล้วบุคคลนั้นได้ไปก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบในละเมิดที่เขาทำอยู่แล้ว แต่ในส่วนของผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ เพราะถือว่ามีส่วนที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความเสียหายนั้นขึ้นเช่นกัน

หากพิจารณาจากตัวบทกฎหมายโดยตรง ผู้ประกอบการไม่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 420 นี้อยู่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ใช่คนที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย เพราะบุคคลที่ก่อความเสียหาย คือ คนที่ตนได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีทฤษฎีหนึ่งที่น่าสนใจในการที่จะให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบในกรณีดังกล่าว โดยถือว่าผู้ประกอบการมีส่วนเอื้อให้เกิดการละเมิดขึ้น โดยทฤษฎีดังกล่าว คือ “การก่อกองภัย (Enabling Scenarios)” มีสาระสำคัญ คือ ผู้ก่อกองภัยซึ่งก็คือผู้ประกอบการ ไม่ใช่ต้นเหตุความเสียหายโดยตรง (Remote Cause) แต่ด้วยความเลินเล่อของผู้ก่อ มีส่วนเอื้อให้จำเลยซึ่งก็คือบุคคลที่ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ สร้างความเสียหายแก่โจทก์ซึ่งก็คือบุคคลที่ได้รับความเสียหาย (The defendant ‘set the stage’ for a wrong to occur but does not commit the actual wrong.) แม้ไม่เป็นต้นเหตุโดยตรง แต่ได้สร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่เหตุได้ (An enabling event is a necessary, but not a sufficient, condition for the plaintiff’s injury.) เช่น ผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขายเพิ่มให้ผู้ซึ่งมีเมมาแล้ว แล้วเขาขับรถไปชนผู้อื่น หรือ คนเมาออกจากงานเลี้ยงแล้วระหว่างทางได้ขับรถชนผู้อื่น เป็นต้น โดยที่ผ่านมาก็มีหลายตัวอย่างที่ศาลของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินความผิดแก่ผู้ก่อกองภัย¹²

(3) ประมวลกฎหมายอาญา

ในเรื่องของการกระทำความผิดในขณะที่มีเมานั้น กฎหมายอาญาได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 66¹³ โดยมีสาระสำคัญ คือ ความมีเมามาเนื่องจากเสพย์สุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่น จะยกเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65¹⁴ ไม่ได้ เว้นแต่ว่า ผู้เสพย์ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมามา หรือเสพย์โดยถูกขโมยใจและได้กระทำความผิดขณะไม่สามารถรับรู้หรือบังคับตนเองได้ กล่าวคือ ตามมาตรา 66 นี้ ความมีเมามา ไม่ว่าจะเกิดจากการเสพย์สุราหรือ

¹² สมัย โกรทินธาคม, “ความรับผิดทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : บทวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์กับกฎหมาย,” วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการ) วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2559 น. 23-24

¹³ มาตรา 66 ความมีเมามาเพราะเสพย์สุราหรือสิ่งเมาอย่างอื่นจะยกเป็นข้อแก้ตัวตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมีเมานั้นจะเกิดโดยผู้เสพย์ไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มีเมามา หรือได้เสพย์โดยถูกขโมยใจให้เสพย์ และได้กระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับการยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

¹⁴ มาตรา 65 ผู้ใดกระทำความผิด ในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น

แต่ถ้าผู้กระทำความผิดยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

อะไรก็ตามที่ทำให้เมา และได้กระทำความผิดในขณะที่มีเมามา ถึงแม้ในขณะที่กระทำความผิด ผู้กระทำจะไม่รู้ผิดชอบหรือบังคับตนเองไม่ได้ ผู้กระทำก็ยังต้องรับโทษในการกระทำนั้น จะอ้างความมีเมามาไม่ได้¹⁵ ยกเว้นว่าความมีเมานั้นเกิดจากผู้เสพย์ไม่รู้ว่สิ่งนั้นจะทำให้มีเมามา หรือผู้เสพย์ถูกขืนใจให้เสพย์

จะต้องเข้าใจว่ามาตรา 66 เป็นเรื่องมีเมามาและกระทำความผิดขณะมีเมามา เช่น เมาเหล้าและยิงคนตาย ถ้าผู้มีเมามาไม่ได้กระทำความผิดก็ไม่ต้องรับผิด เพราะการกินเหล้าเมาไม่ใช่ความผิดในตัวเอง อย่างไรก็ตาม หากเมาแล้วประพฤติดู่นวายหรือครองสติไม่ได้อยู่ในถนนสาธารณะ ผู้กระทำก็มีความผิดลหุโทษตามกฎหมายอาญา หรือหากเมาแล้วไปขับรถก็ผิด พ.ร.บ.จราจรทางบก¹⁶ (แต่ก็อาจอ้างมาตรา 66 ยกเว้นโทษได้หากปรากฏว่าบุคคลนั้นเข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายกำหนดดังที่กล่าวมาข้างต้น)

การกระทำความผิด ความผิดนั้นจะต้องมีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา ครอบคลุมโครงสร้างทางอาญา คือ ครอบงำประกอบที่กฎหมายบัญญัติหมายความว่า ต้องมีการกระทำ โดยการกระทำนั้นต้องครอบงำประกอบ ทั้งภายนอกและภายในของความผิดในเรื่องนั้น ๆ และผลของการกระทำต้องสัมพันธ์กับการกระทำตามหลักในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล¹⁷ ผู้กระทำจึงต้องรับผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้มีเมามาที่กระทำการผิดกฎหมายอาญา ก็จะต้องรับผิดตามกฎหมายนั้นซึ่งโทษทางอาญามี 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

ในปัจจุบันการขับรถในขณะมีเมามาสุราจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นศาลมักใช้ดุลยพินิจพิพากษาคัดสินคดีว่าเป็นการกระทำโดยประมาทตามมาตรา 59 วรรค 4¹⁸ ของประมวลกฎหมายอาญา แต่ก็มีความเห็นที่ควรพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำโดยเจตนาประเภทเล็งเห็นผล¹⁹ ตามมาตรา 59 วรรค 2²⁰ กล่าวคือ เล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน เท่าที่จิตใจของบุคคลในฐานะเช่นนั้นจะเล็งเห็นได้ แต่ก็มีอีกหนึ่งความเห็นที่เห็นว่า คำว่า “เจตนาเล็งเห็นผล” ต้องมีเจตนาทำให้ผู้อื่นตายเสียก่อน

¹⁵ ลาวัลย์ หอนพรัตน์, **เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ เหตุรอกการกำหนดโทษและเหตุรอกการลงโทษ**. เอกสารประกอบการบรรยาย สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป. น. 22

¹⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, **คำอธิบายกฎหมายอาญามาตรา 1**, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินต์ติ้ง (ประเทศไทย), 2551), น. 478

¹⁷ คณิต ฒ นคร, **กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2551), น.101 – 102.

¹⁸ มาตรา 59 วรรค 4 กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

¹⁹ สุรศักดิ์ มีบัว, “**การกำหนดอัตราโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ขับซ้อร์ในขณะมีเมามาสุราเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น**” **วารสารการเมืองการปกครอง**, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2, พฤษภาคม – สิงหาคม 2561, น. 128

²⁰ มาตรา 59 วรรค 2 กระทำโดยเจตนา ได้แก่กระทำโดยผู้สำนึกในการที่กระทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ส่วนการขับรถขณะเมาเพื่อกลับบ้านหรือไปดื่มต่อจะพิสูจน์เจตนาผู้กระทำได้อย่างไรว่าเขา “เจตนาฆ่า” เพราะจริงๆ เขาไม่ได้มีเจตนาฆ่า แต่เขาประมาท ซึ่งหมายถึง “ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังให้พอสมควรแก่เหตุ”²¹

ความผิดเกี่ยวกับความมึนเมาที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ความผิดฐานมึนเมาในที่สาธารณะซึ่งถูกกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378²² หากพิจารณาแล้วจะพบว่า มีการกระทำซึ่งหมายถึง มีการเคลื่อนไหวร่างกายของมนุษย์โดยมีเจตจำนงควบคุม ซึ่งเจตจำนง หรือเจตนาในการกระทำ ความผิดฐานมึนเมาในที่สาธารณะนี้ คือ เจตนาเล็งเห็นผลที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 นั้นเอง กล่าวคือ ความผิดฐานมึนเมาในที่สาธารณะนี้ เกิดจากการกระทำ คือการเสพสุราโดยรู้สำนึกในการกระทำของตน และในขณะที่เดียวกันผู้กระทำความผิดเล็งเห็นผลของการกระทำโดยเจตนา นั้น ว่าการที่เสพสุราเข้าไปจะทำให้ตนมึนเมาในที่สาธารณะ และเมื่อบุคคลนั้นไปก่อความเสียหาย ประพฤติตนวุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้ในที่สาธารณะ หรือตลอดจนไปก่อความเสียหายอื่น การกระทำของผู้นั้นต้องถือว่ามีเจตจำนงควบคุมแล้ว บุคคลนั้นจึงต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้²³

อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นกรณีบุคคลมึนเมาจนครองสติไม่ได้นั้นจะถือว่ามีเจตนาที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นหรือไม่ ในบางกรณี ศาลฎีกาก็ตัดสินว่าจำเลยไม่มีเจตนาใดๆ เลย เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 847/2527 จำเลยเสพสุราจนเมามากครองสติไม่ได้ ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้เสียหายหรือผู้ใดในบริเวณที่เกิดเหตุ เมื่อเดินออกมาที่ลานบ้านผู้เสียหาย จำเลยกดโกป็นทำให้ปั่นลั่นโดยมิได้เจตนาจะยิงทำร้ายผู้ใด แต่เนื่องจากปืนของกลางเป็นปืนยิงเร็วและยิงกระสุนเป็นชุด จำเลยไม่สามารถบังคับทิศทางของกระสุนได้ กระสุนปืนบางนัดจึงถูกบ้านผู้เสียหาย หาใช่เจตนายิงใส่บ้านผู้เสียหายไม่ จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้เสียหายกับพวกที่อยู่ในบ้าน ปัญหาว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าประเภทเล็งเห็นผลหรือไม่นั้น ศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภักดิ์ ได้บันทึกไว้ท้ายฎีกานี้ว่า ในส่วนยอมเล็งเห็นผลนั้น ต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้ของคนทั่วไป จำเลยจะเล็งเห็นจริงๆ เช่นนั้นหรือไม่ ไม่สำคัญ แต่คนทั่วไปเช่นนี้ต้องมีสภาพเช่นเดียวกับผู้กระทำ เช่น ในเรื่องนี้จำเลยเมาแต่รู้ว่าเป็นปืน รู้ว่าลั่นโกป็น แต่เขาจนไม่รู้ว่าปืนอยู่ระดับไหน ทิศทางไหน และบังคับไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งคนอื่นๆ ที่เมาขนาดนี้ก็คงมีสภาพอย่างนี้เช่นเดียวกัน²⁴

²¹ ปกรณ์ พึ่งเนตร, (2562, 17 เมษายน), เมาขับเท่ากับเจตนาฆ่า...ข้อหานี้ไว้จริงหรือ?, **คมชัดลึก**, สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/breaking-news/368984>

²² มาตรา 378 ผู้ใดเสพสุราหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมา ประพฤติวุ่นวายหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

²³ กัญญา สุดเสมอใจ, “มาตรการควบคุมผู้มึนเมาในที่สาธารณะ” วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์, ปีที่ 12 ฉบับที่ 2, เมษายน - มิถุนายน 2562, น. 229

²⁴ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 16, น. 475

การพิจารณาถึงเจตนาของผู้มีินเมาตามข้างต้นเป็นส่วนสำคัญในการที่จะวินิจฉัยว่าผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นในฐานะเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86²⁵ ที่จะต้องได้รับโทษสองในสามด้วยหรือไม่ โดยการที่จะเป็นผู้สนับสนุนจะต้องเข้าองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดคือ

1. ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และการกระทำนั้นต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา ไม่ใช่การกระทำโดยประมาท
2. กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่น (ผู้ลงมือกระทำความผิด) กระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น
3. โดยเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่เกิดขึ้นนั้น
4. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด
5. ไม่ว่าผู้กระทำความผิดนั้นจะรู้หรือไม่รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม²⁶

จากหลักข้างต้น การที่บุคคลมีินเมาจนครองสติไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นตามกฎหมายอาญา จะถือว่ามี การกระทำความผิดที่เข้าข้อ 1. หรือไม่นั้น จะต้องดูที่เจตนา เพราะ หากผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้สนับสนุน การกระทำความผิดดังกล่าวต้องกระทำโดยเจตนาเท่านั้น ซึ่งเป็นการยากที่จะวินิจฉัยถึงเจตนาในบุคคลมีินเมาจนครองสติไม่ได้ การใช้กฎหมายอาญาในการที่จะให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบในฐานะผู้สนับสนุนจึงเป็นไปได้ยาก

3. ความรับผิดของผู้ประกอบการในต่างประเทศ

(1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

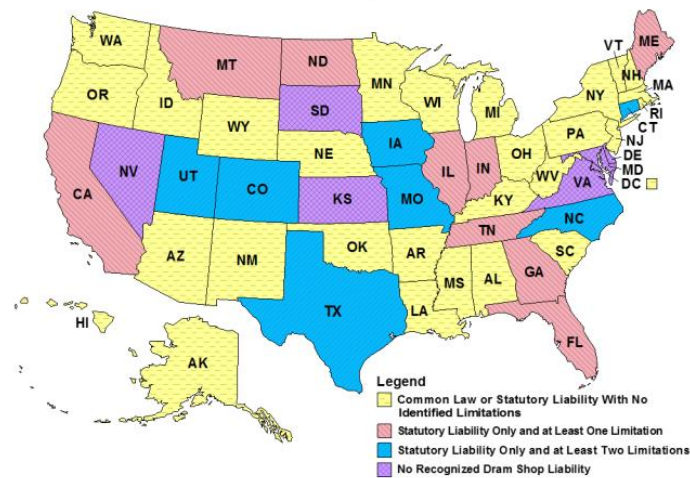
ในประเทศสหรัฐอเมริกา ความรับผิดของผู้ประกอบการในการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีินเมาหรือผู้เมาแล้วไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (dram shop liability) อาจถูกตราไว้เป็นกฎหมายหรืออาจจะเป็นโดยจากคำพิพากษาของศาลตามหลักคอมมอนลอว์ (common law)²⁷ ก็ได้ ซึ่งใน

²⁵ มาตรา 86 ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีรู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น

²⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, *รวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 15*, (กรุงเทพมหานคร : เนติบัณฑิตยสภา, 2562), น. 448

ภาพที่จะแสดงต่อไปนี้ จะอธิบายทั้งในส่วนที่มีการบัญญัติเป็นกฎหมายแล้วและการใช้หลักคอมมอนลอว์ในความรับผิดผู้ประกอบการในแต่ละมลรัฐ

ภาพที่ 3.1 ความรับผิดและข้อจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายและตามหลักคอมมอนลอว์ จาก https://www.stopalcoholabuse.gov/media/ReportToCongress/2017/profile_summaries/14_dram_shop_liability.pdf

จากรูปภาพข้างต้น เขตโคลัมเบียและอีก 28 มลรัฐมีความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมาย หรือตามหลักคอมมอนลอว์หรือทั้งสองโดยไม่มีข้อจำกัด 16 มลรัฐที่เหลือกำหนดข้อจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งข้อจำกัด โดยมี 7 มลรัฐที่กำหนดข้อจำกัดความรับผิดเรื่องความเสียหาย มี 4 มลรัฐที่กำหนดความรับผิดเรื่องบุคคลที่สามารถจะถูกฟ้องได้ และ 12 มลรัฐที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เคร่งครัดในเรื่องการกระทำความผิดมากกว่าการประมาทธรรมดา และ 8 มลรัฐที่มีการกำหนดหลักการบริการเครื่องดื่มอย่างมีความรับผิดชอบมาเป็นข้ออ้างได้ (Responsible Beverage Service (RBS))²⁸

การอ้างหลักการบริการเครื่องดื่มอย่างมีความรับผิดชอบนี้ คือ การที่จำเลย (ผู้ประกอบการ) สามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดได้ ถ้าผู้ประกอบการนั้นได้ใช้วิธีการบริการเครื่องดื่มอย่างมีความรับผิดชอบในขณะนั้นต่อผู้เยาว์ ซึ่งจำเลยที่มีใบอนุญาตจะสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดได้ ถ้าหาก 1. ไม่ใช่การขายที่ผิดกฎหมาย และ 2. ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่าย หรือผู้ให้บริการนั้นได้เข้าร่วมการฝึกอบรมวิธีการบริการเครื่องดื่มอย่างมีความ

²⁷ คือ อำนาจของศาลในการกำหนดกฎหมายในการที่ผู้เสียหายจะสามารถฟ้องได้ โดยศาลจะกำหนดกฎหมายดังกล่าวไว้ ดังนั้น จะต้องมีหลักฐานในเรื่องดังกล่าวไม่ได้มีกฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น หากมีการกำหนดความรับผิดของผู้ประกอบการไว้ในกฎหมายแล้วจะต้องตัดสินไปตามกฎหมายก่อน

²⁸ U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, "Policy summary : Dram shop liability," Retrieved on March 8, 2020, from https://www.stopalcoholabuse.gov/media/ReportToCongress/2017/profile_summaries/14_dram_shop_liability.pdf

รับผิดชอบ (RBS training)²⁹ โดยมลรัฐเท็กซัสเป็นมลรัฐที่สามารถใช้หลักการนี้เป็นข้ออ้างในการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบได้เลย

ตัวอย่างของข้อจำกัดในบางรัฐ

มลรัฐเนวาดา มลรัฐเนบราสก้า มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา และมลรัฐแคลิฟอร์เนียจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการไว้เพียงแคในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ แต่ในมลรัฐแคลิฟอร์เนียนี้ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ที่มีอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัดเท่านั้น³⁰

ในมลรัฐจอร์เจียกำหนดให้ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการนั้นเฉพาะเจาะจงมาก กล่าวคือ เฉพาะผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตเท่านั้นที่จะต้องมีความรับผิดชอบในกรณีที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งในขณะที่จำหน่ายนั้นรู้อยู่แล้วว่าผิดกฎหมาย และรู้ว่าลูกค้านั้นจะต้องขับชยานพาหนะในภายหลัง

ในมลรัฐมิชิแกน บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของบุคคลที่มึนเมานั้นมีสิทธิที่จะฟ้องผู้ประกอบการได้ แต่จะต้องฟ้องตัวบุคคลมึนเมาที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนไม่ว่าจะเป็นผู้เยาว์หรือบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นจำเลยร่วมด้วยในคดีเดียว

ในมลรัฐเท็กซัสจะมีความแตกต่างจากมลรัฐอื่น คือ จำกัดความคำว่า “ผู้เยาว์” ว่าเป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในส่วนของความรับผิดชอบของผู้ประกอบการนั้น จะต้องรับผิดชอบ ถ้าหากผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มีอายุมากกว่า 18 ปีที่มีอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัดและมีแนวโน้มว่าจะก่อภัยอันตรายให้แก่ตนเองและผู้อื่น³¹

ในบทความนี้จะขอกล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เนื่องจาก มีคดีในเรื่องนี้ขึ้นสู่ศาลและมีคำพิพากษาที่น่าสนใจจำนวนพอสมควร ซึ่งความรับผิดบางรูปแบบก็ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายหรือที่เรียกกันว่าความรับผิดตามกฎหมาย แต่ก็มีความรับผิดรูปแบบอื่นๆ ที่มาจากแนวของคำพิพากษาของศาลตามหลักคอมมอนลอว์

กฎหมายของแคลิฟอร์เนียได้จำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของลูกค้า คือ California Civil Code section 1714 โดยวางหลักไว้อย่างชัดเจนว่า

²⁹ *Ibid.*

³⁰ California Department of Alcoholic Beverage Control, “Laws and Liability,” Retrieved on March 7, 2020, from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/laws-and-liability/>

³¹ Kevin Marciano, “Every state’s dram shop law, Explained,” Retrieved on March 7, 2020, from <http://dramduilawyers.com/every-state-dram-shop-law-explained-infographic/>

บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดความเสียหาย จากหลักนี้ บุคคลที่จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งรวมทั้ง บาร์ ร้านอาหาร เจ้าภาพงานเลี้ยง หรืออื่นๆ ไม่ต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในบางกรณีที่จะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง คือ

1. ในกรณีที่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วในเวลานั้น จัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ โดยรู้หรือควรจะรู้อยู่แล้วว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 21 ปี) จากกรณีดังกล่าวผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบเพราะถือว่าเป็นสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในความเสียหายนั้น และในกรณีนี้จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดแก่ตัวผู้เยาว์เองรวมถึงบุคคลภายนอกที่เสียหายจากกระทำของผู้เยาว์นี้ด้วย ตาม California Civil Code section 1714

2. ในกรณีที่ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตได้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์ที่มีอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัด ผู้ประกอบการนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบในทางแพ่งจากการที่ผู้เยาว์นั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายภายใต้หลักสาเหตุที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งเช่นกัน ตาม California Business & Professions Code section 25602.1

ความรับผิดชอบในทางแพ่งในกรณีข้างต้น คือ ชดใช้ค่าเสียหายตามที่ศาลหรือลูกขุนตัดสินในการพิจารณาคดี

ในส่วนของ**ความรับผิดชอบทางอาญา** ในกรณีที่บุคคลใดจำหน่าย ให้ หรือกระทำการใดๆ ที่เป็นการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ (1) บุคคลที่มีอาการมึนเมาเป็นอาชญา (บุคคลที่มีปัญหาด้านการบริโภคแอลกอฮอล์) หรือ (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัด ตาม California Business & Professions Code section 25602. มีความผิดอาญาโทษ³²

อนึ่ง มีคำพิพากษาของศาลแคลิฟอร์เนียที่ได้มีการให้คำจำกัดความของคำว่า มึนเมา “อย่างเห็นได้ชัด” ในคดี People v. Smith ว่า ในขณะที่นั้นลูกค้าพูดเสียงดัง เบียร์ที่กำลังดื่มหกเลอะเทอะ คนผู้อื่น วางแก้วบนบาร์อย่างแรงหลายครั้ง และสั่งเบียร์เพิ่มด้วยเสียงที่ดัง อีกทั้งทรงตัวไม่ได้ หน้าแดง เห็นเส้นเลือดในตาชัด เสื้อผ้าที่ใส่ไม่เป็นระเบียบ และมักจะมีปากเสียงกับผู้อื่น³³

ความรับผิดชอบในทางอาญานี้ โทษสูงสุด คือ ปรับไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ และ/หรือจำคุก 6 เดือน ตาม California Business & Professions Code section 25617

³² David Goguen, “California Dram Shop and Social Host Liability Rules,” Retrieved on March 8, 2020, from <https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-alcohol-related-accidents-california.html>

³³ LexisNexis, “California alcoholic beverage control act with regulations and related statues 2020,” Retrieved on March 8, 2020, from https://www.abc.ca.gov/wp-content/uploads/2020_CA_ABC_Act.pdf

ด้านมาตรการทางปกครอง ในกรณีที่คุณใดจำหน่าย ให้ หรือกระทำการใดๆ ที่เป็นการจัดหา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ (1) บุคคลที่มีอาการมึนเมาเป็นอาชญา (บุคคลที่มีปัญหาด้านการบริโภค แอลกอฮอล์) หรือ (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัด บุคคลที่มีอำนาจบังคับใช้มาตรการนี้ คือ คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcoholic beverage control (ABC)) โดยหากเป็นการกระทำ ผิดครั้งแรก คณะกรรมการจะตัดสินไปแล้วแต่กรณี แต่หากเป็นการกระทำผิดครั้งที่สองภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากการกระทำครั้งแรกจะระงับใบอนุญาต³⁴

(2) ประเทศฝรั่งเศส

มาตรการการลงโทษในกรณีขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่คนเมื่อดังกล่าวเป็นมาตรการลงโทษที่ เกี่ยวกับการเสียค่าปรับในจำนวนไม่เกิน 3000 ยูโร ซึ่งกฎหมายฝรั่งเศสอนุโลมให้นำประมวลกฎหมายอาญามา ปรับใช้ (มาตรา 131-13) ดังนี้

จำนวนเงินค่าปรับมีดังนี้

1. 38 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 1)
2. 150 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 2)
3. 450 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 3)
4. 750 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 4)
5. 1500 ยูโรสูงสุดในการฝ่าฝืนกฎหมาย (ขั้นที่ 5) ซึ่งอาจเพิ่มขึ้นเป็น 3 000 ยูโรในกรณีที่มีการ กระทำผิดซ้ำ

ซึ่งโทษดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่มักจะพบในกรณีลงโทษผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จนมึนเมาในพื้นที่สาธารณะ และลงโทษผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีดังนี้

- มาตรา R 3353-1 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 2 แก่ผู้ที่ดื่มสุราจนมึนเมาในพื้นที่สาธารณะ
- มาตรา R 3353-2 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่เม าจนเห็นได้ชัด
- มาตรา R 3353-5 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการประเภทโรงแรม หรือร้านอาหารแพ ที่ขาย ปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าเพื่อไปดื่มนอกสถานที่

³⁴ California Department of Alcoholic Beverage Control, "QUICK SUMMARY OF SELECTED LAWS FOR RETAIL LICENSEES," Retrieved on March 8, 2020, from <https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-608%20Retail%20Laws%20.pdf>

- มาตรา มาตรา R 3353-5-1 กำหนดให้ปรับขั้นที่ 4 แก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าสำหรับดื่มประจำที่หรือเพื่อไปดื่มนอกสถานที่ กรณีที่ผู้ประกอบการนั้น ๆ ละเมิดข้อห้าม หรือ ข้อบังคับที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

อีกทั้งยังมีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับโรงแรมขนาดเล็กและสถานประกอบการขายเครื่องดื่ม (loi sur les auberges et les débits de boissons) ที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการประเภทโรงแรมขนาดเล็กเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเรื่องอื่นๆ เพื่อนำไปสู่การคุ้มครองผู้บริโภค โดยในมาตรา 50 ได้กำหนดข้อห้ามของผู้ประกอบการไว้ว่าห้ามขาย หรือ บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้เยาว์และผู้ที่มาอยู่แล้ว รวมไปถึงจนถึง ห้ามมิให้พนักงานร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับลูกค้า หรือห้ามการขายหรือการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านเกมหรือการแข่งขัน หรือห้ามจัดการแข่งขันที่มอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ผู้ที่ชนะการแข่งขันดื่มเครื่องดื่มนั้นๆ ณ สถานที่แข่งขัน เป็นต้น ซึ่งการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้เกิดโทษทางอาญา คือต้องเสียค่าปรับ 20,000 ฟรังก์ (ประมาณ 167 ยูโร) (มาตรา 63) และทางปกครอง (มาตรา 59 60 61 62 และ 67) อันได้แก่ การเตือน การกลับไปฝึกอบรมใหม่อีกครั้ง การห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชั่วคราว การยกเลิกใบอนุญาต จนกระทั่งปิดสถานประกอบการ

อย่างไรก็ตาม ในประเทศฝรั่งเศสกฎหมายได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาแก่ผู้ประกอบการที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ลูกค้าที่เมาอย่างชัดเจนเท่านั้น แต่กฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบในทางแพ่ง และทางปกครองแก่ผู้ประกอบการเหล่านั้นแต่อย่างใดเช่นเดียวกับกฎหมายไทย อีกทั้งในตัวกฎหมายเองก็ไม่ได้กำหนดถึงพฤติกรรมอันพึงสังเกตได้ของผู้ที่มาถึงขนาดที่ผู้ประกอบการไม่ควรขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ด้วย

บทสรุป

ความผิดของผู้ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลที่มึนเมาอยู่แล้วเป็นความผิดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อป้องกันอันตรายที่เกิดจากการมึนเมาไม่ว่าทั้งต่อตัวผู้บริโภคเองหรือบุคคลภายนอก อย่างไรก็ตาม กฎหมายข้อนี้ยังมีความคลุมเครืออยู่มากกว่า บุคคลมึนเมาจจนครองสติไม่ได้นั้นเป็นเช่นไร แล้วทำไมคดีที่ขึ้นสู่ศาลในประเทศไทยถึงไม่มีเลย โดยหากศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นประเทศที่มีการตรากฎหมายที่ให้ผู้ที่ขายจะต้องรับผิดชอบหากขายให้แก่บุคคลที่มีการอาการมึนเมาอย่างเห็นได้ชัด และมีคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมากจากกรณีนี้ ส่งผลให้มีการตีความตัวบทกฎหมายของคำว่า มึนเมาอย่างเห็นได้ชัด ไว้ในหลายคดีจนเป็นบรรทัดฐานให้แก่การตัดสินคดีต่อไป โดยความรับผิดชอบก็มีทั้งในส่วนของทางแพ่ง ทางอาญา รวมถึงมาตรการทางปกครองเช่นกัน ในส่วนของประเทศฝรั่งเศสก็มีการกำหนดโทษเป็นทางอาญาค่อนข้างๆ กับของไทยแต่การบังคับใช้มีประสิทธิภาพกว่ามาก โดยจาก

บทความนี้ได้มีการกล่าวถึงการตีความคำว่ามีนเมาจนครองสติไม่ได้ในบางส่วน และการอธิบายของกฎหมายในต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้กับกฎหมายของไทยต่อไป อีกทั้งได้กล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินตัวผู้บริโภคในเบื้องต้นไว้ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้แก่ผู้ประกอบการในการวิเคราะห์อาการมีนเมาของผู้บริโภคอีกทางหนึ่ง เพื่อช่วยลดการกระทำผิดกฎหมายและเป็นการช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุในอีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

เกียรติจิจร วัจนะสวัสดิ์. (2551). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินติ้ง (ประเทศไทย).

_____. (2562). *รวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ 72 ปีการศึกษา 2562 เล่ม 15*.

กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา.

คณิต ฒ นคร. *กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ลาวัลย์ หอนพรัตน์. (ม.ป.ป.). *เหตุยกเว้นความผิด เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ เหตุรอกการกำหนดโทษและเหตุ*

รอกการลงโทษ. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บทความภาษาไทย

กัญญา สุตเสมอใจ. (2562). *มาตรการควบคุมผู้มีนเมาในที่สาธารณะ*. *วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*, 12(2), 227-235.

สุรศักดิ์ มีบัว. (2561). *การกำหนดอัตราโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้ขับขี่รถในขณะมีนเมาสุราเป็นเหตุให้เกิด*

ความเสียหายแก่ผู้อื่น. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 8(2), 116-130.

วิทยานิพนธ์

สมัย โกรทินธาคม. (2559). *ความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : บทวิเคราะห์ทาง*

เศรษฐศาสตร์กับกฎหมาย (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการ)).

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ปกรณ์ พึ่งเนตร. (2562, 17 เมษายน). เม้าซ์บ่เท่ากั๋บเจตนาฆ่า...ข้อหานี้เวีร์กจริงหรือ?, *คมชัดลึก*, สืบค้นจาก

<https://www.komchadluek.net/news/breaking-news/368984>

ELECTRONIC MEDIA

California Department of Alcoholic Beverage Control. (2020). *Laws and Liability*. Retrieved

from <https://www.abc.ca.gov/education/licensee-education/laws-and-liability/>

_____. (2020). *QUICK SUMMARY OF SELECTED LAWS FOR RETAIL LICENSEES*. Retrieved

from [https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-](https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-608%20Retail%20Laws%20.pdf)

[608%20Retail%20Laws%20.pdf](https://www.tracelead.abc.ca.gov/traceleadpublic/documents/ABC-608%20Retail%20Laws%20.pdf)

David Goguen. (2020). *California Dram Shop and Social Host Liability Rules*. Retrieved from

[https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-](https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-alcohol-related-accidents-california.html)

[alcohol-related-accidents-california.html](https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/dram-shop-laws-social-host-liability-alcohol-related-accidents-california.html)

Department of Racing, Gaming and Liquor. (2020). Identifying the Signs of Intoxication.

Retrieved from <https://studylib.net/doc/8300262/identifying-the-signs-of-intoxication>

Kevin Marciano. (2020). *Every state's dram shop law, Explained*. Retrieved from

<http://dramduilawyers.com/every-state-dram-shop-law-explained-infographic/>

LexisNexis. (2020). *California alcoholic beverage control act with regulations and related*

statues 2020. Retrieved from <https://www.abc.ca.gov/wpcontent/uploads/2020>

[_CA_ABC_Act.pdf](https://www.abc.ca.gov/wpcontent/uploads/2020_CA_ABC_Act.pdf)

Oxford learner's dictionaries. (2020). consciousness. Retrieved from

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/consciousness>

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES. (2020). *Policy summary : Dram shop*

Liability. Retrieved from <https://www.stopalcoholabuse.gov/media/ReportTo>

Congress/2017/profile_summaries/14_dram_shop_liability.pdf

William Angliss Institute of TAFE. (2020). *Manage intoxicated persons*. Retrieved from

[https://www.asean.org/storage/images/2013/economic/matm/Toolboxes%20for%20Six%20Tourism%20Labour%20Divisions/Common%20Competencies%20\(as%20of%20February%202013\)/Manage%20intoxicated%20person/TM_Manage_intoxicated_persons_310812.pdf](https://www.asean.org/storage/images/2013/economic/matm/Toolboxes%20for%20Six%20Tourism%20Labour%20Divisions/Common%20Competencies%20(as%20of%20February%202013)/Manage%20intoxicated%20person/TM_Manage_intoxicated_persons_310812.pdf)